

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2016 m. lapkričio 10 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūra — Policijos ir teismų bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose — Europos arešto orderis — Pagrindų sprendimas 2002/584/TVR — 1 straipsnio 1 dalis — Sąvoka „teisminis sprendimas“ — 6 straipsnio 1 dalis — Sąvoka „išduodančioji teisminė institucija“ — Europos arešto orderis, kurį išdavė Rikspolisstyrelsen (Nacionalinės policijos generalinis direktoratas, Švedija), kad būtų įvykdyta laisvės atėmimo bausmė“

Byloje C-452/16 PPU

dėl *rechtbank Amsterdam* (Amsterdamo pirmosios instancijos teismas, Nyderlandai) 2016 m. rugpjūčio 16 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo tą pačią dieną, pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje dėl Europos arešto orderio vykdymo; šis arešto orderis išduotas dėl

Krzysztof Marek Poltorak

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas T. von Danwitz, teisėjai E. Juhász, C. Vajda, K. Jürimäe (pranešėja) ir C. Lycourgos,

generalinis advokatas M. Campos Sánchez-Bordona,

posėdžio sekretorė M. Ferreira, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2016 m. spalio 5 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- Krzysztof Marek Poltorak, atstovaujamo *advocaat S. Wester*,
- Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos M. Bulterman, H. Stergiou ir B. Koopman,
- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos T. Henze, M. Hellmann, J. Möller ir R. Riegel,
- Graikijos vyriausybės, atstovaujamos E. Tsaousi,
- Suomijos vyriausybės, atstovaujamos S. Hartikainen,
- Švedijos vyriausybės, atstovaujamos A. Falk, C. Meyer-Seitz, U. Persson, N. Otte Widgren, H. Shev ir F. Bergius,

* Proceso kalba: nyderlandų.

— Europos Komisijos, atstovaujamos R. Troosters ir S. Grünheid,
susipažinęs su 2016 m. spalio 19 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,
priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimo 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos (OL L 190, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 34), iš dalies pakeisto 2009 m. vasario 26 d. Tarybos pamatiniu sprendimu 2009/299/TVR (OL L 81, 2009, p. 24; toliau – Pagrindų sprendimas), 1 straipsnio 1 dalies ir 6 straipsnio 1 dalies išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas buvo pateiktas Nyderlanduose vykdant Europos arešto orderį, kurį išdavė *Rikspolisstyrelsen* (Nacionalinės policijos generalinis direktoratas, Švedija; toliau – Švedijos policijos generalinis direktoratas) dėl Krzysztof Marek Poltorak, siekiant Švedijoje įvykdyti vienų metų ir trijų mėnesių trukmės laisvės atėmimo bausmę.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Pagrindų sprendimo 5–9 konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:
 - „(5) Sąjungos siekis tapti laisvės, saugumo ir teisingumo erdve reikalauja panaikinti ekstradiciją tarp valstybių narių ir pakeisti ją perdavimo sistema tarp teisminių institucijų. Be to, pradėjus taikyti naują [naują supaprastintą] nuteistų ar įtariamų asmenų perdavimo sistemą vykdant [siekiant vykdyti] baudžiamuosius nuosprendžius ar traukiant baudžiamojon atsakomybėn [baudžiamąjį persekiojimą], galima panaikinti dabartinės ekstradicijos tvarkos sudėtingumą ir jai būdingas vilkinimo tendencijas. Tradiciniai iki šiol egzistavę valstybių narių bendradarbiavimo santykiai laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje turėtų būti pakeisti teismo sprendimų baudžiamosiose bylose laisvo judėjimo sistema, taikoma ir ikiteisminiams, ir galutiniams sprendimams.
 - (6) Šiame pagrindų sprendime numatytas Europos arešto orderis baudžiamosios teisės srityje yra pirmoji konkreti priemonė, įgyvendinanti abipusio pripažinimo principą, kurį Europos Vadovų Taryba pavadino teismo bendradarbiavimo „kertiniu akmeniu“.
 - (7) Kadangi valstybės narės, veikdamos vienašališkai, negali pakeisti daugiašalės ekstradicijos sistemos, kuri remiasi 1957 m. gruodžio 13 d. Europos konvencija dėl ekstradicijos, ir todėl dėl šios užduoties masto ir poveikio ją geriau galima įvykdyti Sąjungos lygiu, Taryba gali priimti priemones, vadovaudamasi subsidiarumo principu, nurodytu [ES] 2 straipsnyje ir [EB] 5 straipsnyje. Vadovaujantis proporcingumo principu, nustatytu pastarajame straipsnyje, šis pagrindų sprendimas nereglamentuoja daugiau nei būtina šiam tikslui pasiekti.
 - (8) Sprendimams dėl Europos arešto orderio vykdymo turi būti taikoma pakankama kontrolė, o tai reiškia, kad valstybės narės, kurioje prašomas perduoti asmuo buvo areštuotas [sulaikytas], teisminė institucija turi priimti sprendimą dėl jo (jos) perdavimo.
 - (9) Centrinų valdžios institucijų vaidmuo, vykdant Europos arešto orderį, turi apsiriboti praktine ir administracine pagalba.“

- 4 Pagrindų sprendimo 1 straipsnyje „Europos arešto orderio apibrėžimas ir įpareigojimas jį vykdyti“ nustatyta:

„1. Europos arešto orderis yra teisminis sprendimas, kurį išduoda [priima] valstybė narė, kad kita valstybė narė areštuotų [sulaikytų] ir perduotų prašomą perduoti asmenį, siekiant patraukti baudžiamojon atsakomybėn arba vykdyti laisvės atėmimo bausmę [vykdyti baudžiamąjį persekiojimą arba laisvės atėmimo bausmę], arba sprendimą dėl įkalinimo.

2. Valstybės narės vykdo Europos arešto orderį, remdamosi tarpusavio pripažinimo principu ir vadovaudamosi šio pagrindų sprendimo nuostatomis.

<...>

- 5 Pagrindų sprendimo 3, 4 ir 4a straipsniuose pateikti Europos arešto orderio privalomojo ir neprivalomojo nevykdymo pagrindai. Pagrindų sprendimo 5 straipsnyje numatytos garantijos, kurias išduodančioji valstybė narė turi suteikti ypatingais atvejais.

- 6 Pagal Pagrindų sprendimo 6 straipsnį „Kompetentingų teisminių institucijų nustatymas“:

„1. Išduodančioji teisminė institucija – tai išduodančiosios valstybės narės teisminė institucija, kuri pagal tos valstybės teisę yra kompetentinga išduoti Europos arešto orderį.

2. Vykdančioji teisminė institucija – tai vykdančiosios valstybės narės teisminė institucija, kuri pagal tos valstybės teisę yra kompetentinga vykdyti Europos arešto orderį.

3. Kiekviena valstybė narė Tarybos Generaliniam sekretoriatui praneša kompetentingą pagal jos teisę teisminę instituciją.“

- 7 Pagrindų sprendimo 7 straipsnyje „Kreipimasis į centrinę instituciją“ numatyta:

„1. Kiekviena valstybė narė gali paskirti centrinę instituciją arba, jei taip numato jos teisinė sistema, kelias centrines institucijas, kurios padėtų kompetentingoms teisminėms institucijoms.

2. Valstybė narė, prireikus ir atsižvelgdama į savo vidaus teisminės sistemos sąrangos ypatybes, centrinę instituciją (institucijas) gali paskirti atsaking[ą] už administracinį Europos arešto orderių perdavimą ir priėmimą bei už visą kitą su jais susijusį oficialų susirašinėjimą.

Valstybė narė, norėdama pasinaudoti pirmiau šiame straipsnyje minėtomis galimybėmis, Tarybos Generaliniam sekretoriatui praneša informaciją, susijusią su paskirtąja centrine institucija ar institucijomis. Tokie nurodymai yra privalomi visoms išduodančiosios valstybės narės institucijoms.“

Nyderlandų teisė

- 8 Pagrindų sprendimas į Nyderlandų teisę perkeltas *Overleveringswet* (Įstatymas dėl perdavimo). Šio įstatymo 1 straipsnis suformuluotas taip:

„Šiame įstatyme

<...>

- b) Europos arešto orderis – tai Europos Sąjungos valstybės narės teisminės institucijos raštiškas sprendimas, siekiant, kad kitos valstybės narės teisminė institucija suimtų ir perduotų tam tikrą asmenį;

<...>

- i) išduodančioji teisminė institucija – tai Europos Sąjungos valstybės narės teisminė institucija, kuri pagal nacionalinę teisę turi kompetenciją išduoti Europos arešto orderį;

<...>“

- 9 Įstatymo dėl perdavimo 5 straipsnyje nustatyta:

„Perduodama tik kitų Europos Sąjungos valstybių narių išduodančiosioms teisminėms institucijoms, laikantis šio įstatymo ar pagal jį priimtų teisės aktų nuostatų.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 10 2012 m. gruodžio 21 d. *Göteborgs Tingsrätt* (Gioteburgo pirmosios instancijos teismas, Švedija) skyrė Lenkijos piliečiui K.M. Poltorak vienų metų ir trijų mėnesių laisvės atėmimo bausmę už veikas, kvalifikuotas kaip sunkūs kūno sužalojimai. 2014 m. birželio 30 d. Švedijos policijos generalinis direktoratas išdavė Europos arešto orderį dėl K.M. Poltorak, siekdamas šios bausmės įvykdymo Švedijoje.
- 11 Siekiant K.M. Poltorak suėmimo ir perdavimo Švedijos institucijoms, buvo kreiptasi į *rechtbank Amsterdam* (Amsterdamo pirmosios instancijos teismas, Nyderlandai), kaip į šio Europos arešto orderio vykdymo teisminę instituciją.
- 12 Po to, kai Švedijos valdžios institucijoms buvo pateiktas prašymas suteikti informacijos apie šį Europos arešto orderį išdavusią instituciją, *rechtbank Amsterdam* gavo informacijos, be kita ko, apie šios institucijos struktūrą, nepriklausomumą, veikimą ir įgaliojimus, taip pat apie procedūrą ir kriterijus, pagal kuriuos ši institucija nusprendžia išduoti Europos arešto orderius tam, kad būtų įvykdyta laisvės atėmimo bausmė ar kardomoji priemonė.
- 13 Atsižvelgdamas į šią informaciją, taip pat į duomenis, pateiktus 2008 m. spalio 21 d. Tarybos parengtoje vertinimo ataskaitoje dėl su Europos arešto orderiu susijusios nacionalinės praktikos [Vertinimo ataskaita dėl ketvirtosios tarpusavio vertinimų dalies „praktinis Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos taikymas“: ataskaita dėl Švedijos (9927/1/08 REV 2)], prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas abejoja dėl to, ar policijos įstaigos, kaip antai Švedijos policijos generalinio direktorato, išduotas Europos arešto orderis turi būti laikomas išduotu „teisminės institucijos“, kaip tai suprantama pagal Pagrindų sprendimo 6 straipsnio 1 dalį, ir ar dėl šios priežasties šis Europos arešto orderis yra „teisminis sprendimas“, kaip tai suprantama pagal Pagrindų sprendimo 1 straipsnio 1 dalį.
- 14 Šiuo aspektu šis teismas siekia išsiaiškinti, ar sąvokos „teisminis sprendimas“ ir „teisminė institucija“, kaip jos suprantamos pagal Pagrindų sprendimą, turi būti aiškinamos kaip savarankiškos Sąjungos teisės sąvokos, ar valstybės narės gali apibrėžti jų prasmę ir apimtį.
- 15 Jei šios sąvokos būtų laikomos savarankiškoms Sąjungos teisės sąvokomis, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nuomone, jos reikštų, kad Europos arešto orderį turi išduoti institucija, kurios statusas ir įgaliojimai leistų jai užtikrinti pakankamą teisminę apsaugą Europos arešto orderio išdavimo etapu. Atsižvelgdamas į tarpusavio pripažinimo principą, kuriuo grindžiamas Pagrindų sprendimas, jis mano, kad tokia institucija turi būti teisėjas ar prokuroras, taigi Europos arešto orderio negali išduoti policijos įstaiga.

- 16 Jei šios sąvokos patektų į valstybių narių nacionalinės teisės taikymo sritį, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo nuomone, naudodamasi savo diskrecija valstybės narės vis dėlto turėtų laikytis Sąjungos teisės. Jis pateikia nuorodą į Teisingumo Teismo nustatytus principus, kiek tai susiję su teise į veiksmingą teisinę gynybą per procedūrą dėl perdavimo (2013 m. gegužės 30 d. Sprendimo *F.*, C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, 46 ir 47 punktai) ir teismine apsauga, kuri turi būti užtikrinta Europos arešto orderio išdavimo etapu (2016 m. birželio 1 d. Sprendimo *Bob-Dogi*, C-241/15, EU:C:2016:385, 56 punktas).
- 17 Šiomis aplinkybėmis *rechtbank Amsterdam* (Amsterdamo pirmosios instancijos teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar terminas „teisminė institucija“, vartojamas Pagrindų sprendimo <...> 6 straipsnio 1 dalyje, ir terminas „teisminis sprendimas“, vartojamas Pagrindų sprendimo <...> 1 straipsnio 1 dalyje, yra Sąjungos teisės savarakiškos sąvokos?
 2. Jei į pirmąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai, pagal kokius kriterijus galima nustatyti, ar išduodančiosios valstybės narės institucija yra tokia „teisminė institucija“ ir ar jos išduotas Europos arešto orderis dėl šios priežasties yra toks „teisminis sprendimas“?
 3. Jei į pirmąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar Švedijos nacionalinės policijos generalinį direktoratą apima sąvoka „teisminė institucija“, vartojama Pagrindų sprendimo <...> 6 straipsnio 1 dalyje, ir ar šios institucijos išduotas Europos arešto orderis dėl šios priežasties yra „teisminis sprendimas“, nurodytas Pagrindų sprendimo <...> 1 straipsnio 1 dalyje?
 4. Jei į pirmąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai, ar Sąjungos teisę atitinka nacionalinės policijos institucijos, kaip antai Nacionalinės policijos generalinio direktorato, paskyrimas išduodančiąja teismine institucija?“

Dėl sprendimo priėmimo skubos tvarka

- 18 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas paprašė šį prašymą nagrinėti pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 107 straipsnyje numatytą prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą.
- 19 Šį prašymą nacionalinis teismas grindžia, be kita ko, tuo, kad K. M. Poltorak šiuo metu yra atimta laisvė laukiant, kol jis bus faktiškai perduotas Švedijos valdžios institucijoms.
- 20 Pirmiausia pažymėtina, kad šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl Pagrindų sprendimo, patenkančio į ESV sutarties trečiosios dalies V antraštinės dalies, susijusios su laisvės, saugumo ir teisingumo erdve, nuostatų taikymo sritį, išaiškinimo. Todėl jis gali būti nagrinėjamas pagal prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą.
- 21 Antra, pagal Teisingumo Teismo praktiką reikia atsižvelgti į tai, kad šiuo metu su pagrindine byla susijusiam asmeniui yra atimta laisvė ir jo tolesnis kalinimas priklauso nuo pagrindinės bylos baigties (2015 m. liepos 16 d. Sprendimo *Lanigan*, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, 24 punktas). Kaip paaiškino prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, suėmimas K. M. Poltorak paskirtas vykdant dėl jo išduotą Europos arešto orderį.
- 22 Šiomis aplinkybėmis atsižvelgusi į teisėjos pranešėjos siūlymą ir susipažinusi su generalinio advokato nuomone Teisingumo Teismo ketvirtoji kolegija 2016 m. rugpjūčio 31 d. nusprendė tenkinti nacionalinio teismo prašymą nagrinėti šią bylą pagal sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą.

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmų trijų klausimų

- 23 Pirmaisiais trimis klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Pagrindų sprendimo 6 straipsnio 1 dalyje vartojama sąvoka „teisminė institucija“ yra savarankiška Sąjungos teisės sąvoka ir ar šio 6 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad policijos įstaiga, kaip antai nagrinėjamą pagrindinėje byloje, apima sąvoka „išduodančioji teisminė institucija“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, todėl jos išduotą Europos arešto orderį, siekiant įvykdyti nuosprendį dėl laisvės atėmimo baudmės, galima laikyti „teisminiu sprendimu“, kaip tai suprantama pagal Pagrindų sprendimo 1 straipsnio 1 dalį.
- 24 Pirmiausia reikia priminti, kad Pagrindų sprendime, kaip matyti visų pirma iš jo 1 straipsnio 1 ir 2 dalių, taip pat iš 5 ir 7 konstatuojamųjų dalių, siekiama remiantis 1957 m. gruodžio 13 d. Europos ekstradicijos konvencija sukurtą daugiašalę ekstradicijos sistemą pakeisti tarpusavio pripažinimo principu pagrįsta nuteistų ar įtariamųjų asmenų perdavimo tarp teisminių institucijų sistema, siekiant vykdyti nuosprendžius arba šių asmenų persekiojimą, (2016 m. balandžio 5 d. Sprendimo *Aranyosi ir Căldăraru*, C-404/15 ir C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 75 punktą ir nurodyta teismo praktika).
- 25 Taigi Pagrindų sprendime nustačius naują, paprastesnę ir veiksmingesnę nuteistų ar įtariamų pažeidus baudžiamąjį įstatymą asmenų perdavimo sistemą, siekiama palengvinti ir paspartinti teismų bendradarbiavimą ir taip norima prisidėti prie Sąjungos siekio tapti laisvės, saugumo ir teisingumo erdve remiantis tarp valstybių narių turinčiu egzistuoti dideliu tarpusavio pasitikėjimu (2016 m. balandžio 5 d. Sprendimo *Aranyosi ir Căldăraru*, C-404/15 ir C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 76 punktą ir nurodyta teismo praktika).
- 26 Valstybių narių tarpusavio pasitikėjimo principui ir tarpusavio pripažinimo principui Sąjungos teisėje tenka esminė svarba, nes jie leidžia sukurti ir išlaikyti erdvę be vidaus sienų. Kalbant konkrečiau, tarpusavio pasitikėjimo principas, be kita ko, reikalauja, kad, kiek tai susiję su laisvės, saugumo ir teisingumo erdve, kiekviena valstybė manytų, jog, išskyrus atvejus, kai yra išimtinių aplinkybių, visos kitos valstybės narės paiso Sąjungos teisės ir ypač šioje teisėje įtvirtintų pagrindinių teisių (2016 m. balandžio 5 d. Sprendimo *Aranyosi ir Căldăraru*, C-404/15 ir C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 78 punktą ir nurodyta teismo praktika).
- 27 Tarpusavio pripažinimo principas, kuris yra teismų bendradarbiavimo „kertinis akmuo“, pagal Pagrindų sprendimo 1 straipsnio 2 dalį reiškia, kad valstybės narės iš principo privalo vykdyti Europos arešto orderį. Vykdančioji teisminė institucija gali atsisakyti vykdyti tokį orderį tik išsamiai išvardytais privalomojo nevykdymo atvejais, numatytais Pagrindų sprendimo 3 straipsnyje, arba neprivalomojo nevykdymo atvejais, numatytais Pagrindų sprendimo 4 ir 4a straipsniuose. Be to, Europos arešto orderio vykdymas gali būti susietas tik su viena iš Pagrindų sprendimo 5 straipsnyje išsamiai išvardytų sąlygų (2016 m. balandžio 5 d. Sprendimo *Aranyosi ir Căldăraru*, C-404/15 ir C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 79 ir 80 punktai ir nurodyta teismo praktika).
- 28 Vis dėlto tik Europos arešto orderiai, kaip tai suprantama pagal Pagrindų sprendimo 1 straipsnio 1 dalį, turi būti įvykdyti pagal to sprendimo nuostatas. Iš Pagrindų sprendimo 1 straipsnio 1 dalies matyti, kad Europos arešto orderis yra „teisminis sprendimas“, todėl reikia, kad jį būtų išdavusi „teisminė institucija“, kaip tai suprantama pagal jo 6 straipsnio 1 dalį.
- 29 Pagrindų sprendimo 6 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad išduodančioji teisminė institucija - tai išduodančiosios valstybės narės teisminė institucija, kuri pagal tos valstybės teisę yra kompetentinga išduoti Europos arešto orderį.

- 30 Nors vadovaujantis valstybių narių procesinės autonomijos principu Pagrindų sprendimo 6 straipsnio 1 dalyje daroma nuoroda į valstybių narių teisę, reikia konstatuoti, kad ši nuoroda susijusi tik su teisminės institucijos, turinčios kompetenciją išduoti Europos arešto orderį, paskyrimu. Todėl ši nuoroda nesusijusi su pačios sąvokos „teisminė institucija“ apibrėžimu.
- 31 Šiomis aplinkybėmis kiekvienai valstybei narei negali būti palikta teisė spręsti dėl sąvokos „teisminė institucija“, kaip ji suprantama pagal Pagrindų sprendimo 6 straipsnio 1 dalį, prasmės ir apimties (pagal analogiją žr. 2008 m. liepos 17 d. Sprendimo *Kozłowski*, C-66/08, EU:C:2008:437, 43 punktą ir 2010 m. lapkričio 16 d. Sprendimo *Mantello*, C-261/09, EU:C:2010:683, 38 punktą).
- 32 Tuo remiantis darytina išvada, kad Pagrindų sprendimo 6 straipsnio 1 dalyje vartojama sąvoka „teisminė institucija“ visoje Sąjungoje turi būti aiškinama savarankiškai ir vienodai, o tai, remiantis nusistovėjusia teisingumo Teismo praktika, turi būti daroma atsižvelgiant į šios nuostatos formuluotę, kontekstą ir Pagrindų sprendimu siekiamą tikslą (pagal analogiją žr. 2016 m. liepos 28 d. Sprendimo *JZ*, C-294/16 PPU, EU:C:2016:610, 37 punktą ir nurodytą teismo praktiką).
- 33 Taigi, kiek tai susiję su Pagrindų sprendimo 6 straipsnio 1 dalies formuluote, reikia pažymėti, kad šioje nuostatoje vartojama sąvoka „teisminė institucija“ taikoma ne tik valstybės narės teisėjams ar teismams, bet yra platesnė ir apima institucijas, kurios turi dalyvauti vykdamas teisingumą atitinkamoje teisinėje sistemoje.
- 34 Vis dėlto reikia konstatuoti, kad minėtoje nuostatoje vartojamos sąvokos „teisminė institucija“ negalima aiškinti kaip apimančios ir valstybės narės policijos įstaigas.
- 35 Pirma, sąvoka „teisminė“, kaip ji paprastai suprantama, neapima policijos įstaigų. Ši sąvoka susijusi su teismine valdžia, kurią, kaip savo išvados 39 punkte pažymėjo generalinis advokatas, vadovaujantis valdžių padalijimo principu, būdingu teisinės valstybės veikimui, reikia atskirti nuo vykdomosios valdžios. Taigi teisminės institucijos tradiciškai suprantamos kaip institucijos, dalyvaujančios vykdamas teisingumą, kitaip nei, be kita ko, administracinės institucijos ar policijos įstaigos, kurios priklauso vykdomajai valdžiai.
- 36 Antra, tokį Pagrindų sprendimo 6 straipsnio 1 dalies sąvokų aiškinimą patvirtina šios nuostatos kontekstas.
- 37 Viena vertus, teisminį bendradarbiavimą baudžiamosiose bylose, kuris buvo numatytas ES 31 straipsnyje, reikia skirti nuo policijos bendradarbiavimo, kuris buvo numatytas ES 30 straipsnyje.
- 38 Kita vertus, sąvoką „teisminė institucija“, atsižvelgiant į Pagrindų sprendimo kontekstą, reikia suprasti kaip apimančią institucijas, dalyvaujančias vykdamas valstybių narių baudžiamąjį teisingumą, ir neapimančią policijos įstaigų.
- 39 Šiuo aspektu Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad bet kokia Pagrindų sprendime numatyta perdavimo tarp valstybių narių procedūra, vadovaujantis tuo sprendimu, turi būti vykdoma teismui prižiūrint, todėl sprendimams dėl Europos arešto orderio turi būti taikomos visos tokio tipo sprendimams būdingos garantijos (šiuo klausimu žr. 2013 m. gegužės 30 d. Sprendimo *F.*, C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, 39 ir 46 punktus).
- 40 Konkrečiai kalbant, iš Pagrindų sprendimo 8 konstatuojamosios dalies matyti, kad sprendimams dėl Europos arešto orderio vykdymo turi būti taikoma pakankama kontrolė, o tai reiškia, kad sprendimą dėl asmens perdavimo turi priimti valstybės narės, kurioje prašomas perduoti asmuo buvo areštuotas, teisminė institucija. Be to, Pagrindų sprendimo 6 straipsnyje numatyta, jog teisminė institucija, be šio sprendimo, taip pat turi priimti sprendimą dėl tokio orderio išdavimo. Teisminės institucijos

dalyvavimas taip pat reikalingas kitais perdavimo procedūros etapais, pavyzdžiui, apklausiant ieškomą asmenį, priimant sprendimą laikyti asmenį įkalinimą ar laikinai jį perkelti (šiuo klausimu žr. 2013 m. gegužės 30 d. Sprendimo *F., C-168/13 PPU*, EU:C:2013:358, 45 punktą).

- 41 Šiomis aplinkybėmis pagal Pagrindų sprendimo 7 straipsnį valstybėms narėms leidžiama, jei laikomasi toje nuostatoje numatytų sąlygų ir jei to reikia dėl jų teisminės sistemos sąrangos, paskirti neteisminę instituciją, t. y. centrinę instituciją, atsakinga už Europos arešto orderių perdavimą ir priėmimą.
- 42 Vis dėlto, nors valstybės narės centrinės policijos įstaigas gali apimti sąvoka „centrinė institucija“, kaip ji suprantama pagal Pagrindų sprendimo 7 straipsnį, iš šio straipsnio, siejamo su Pagrindų sprendimo 9 konstatuojamąja dalimi, matyti, kad tokios centrinės institucijos dalyvavimas apsiriboja praktine ir administracine pagalba kompetentingoms teisminėms institucijoms. Taigi Pagrindų sprendimo 7 straipsnyje numatyta galimybė negali būti išplėsta taip, kad valstybėms narėms būtų leista kompetentingas teismines institucijas pakeisti šia centrine institucija, kiek tai susiję su sprendimu išduoti Europos arešto orderį.
- 43 Trečia, reikia konstatuoti, kad jei Pagrindų sprendimo 6 straipsnio 1 dalis būtų aiškinama taip, kad ši nuostata apima ir policijos įstaigas, tai prieštarautų Pagrindų sprendimu siekiamiems tikslams, primintiems šio sprendimo 24–27 punktuose.
- 44 Taigi Pagrindų sprendimo 1 straipsnio 2 dalyje įtvirtintas tarpusavio pripažinimo principas, pagal kurį vykdančioji teisminė institucija turi vykdyti išduodančiosios teisminės institucijos išduotą arešto orderį, grindžiamas prielaida, kad teisminė institucija įsikiša prieš įvykdant Europos arešto orderį tam, kad atliktų teisminę kontrolę.
- 45 Jei arešto orderį išduoda neteisminė institucija, kaip antai policijos įstaiga, vykdančioji teisminė institucija negali būti užtikrinta, kad išduodant šį Europos arešto orderį buvo taikoma tokia teisminė kontrolė, todėl tokio išdavimo nepakanka, kad būtų pateisintas šio sprendimo 25 punkte minėtas didelis valstybių narių tarpusavio pasitikėjimas, kuriuo grindžiamas Pagrindų sprendimas. Šiuo aspektu neturi įtakos specifinė policijos įstaigų sąranga vykdomojoje valdžioje ir jų savarankiškumo laipsnis.
- 46 Vadinas, sąvoka „teisminė institucija“, kaip ji suprantama pagal Pagrindų sprendimo 6 straipsnio 1 dalį, turi būti aiškinama kaip neapimanti policijos įstaigų, todėl jų išduoto Europos arešto orderio negalima laikyti „teisiniu sprendimu“, kaip tai suprantama pagal Pagrindų sprendimo 1 straipsnio 1 dalį.
- 47 Tokio aiškinimo nepaneigia tai, kad, kaip Švedijos vyriausybė nurodė Teisingumo Teismui pateiktose savo pastabose, pagrindinėje byloje nagrinėjama policijos įstaiga turi kompetenciją tik griežtai apsiribojant sprendimo, kurį pasibaigus teismo procesui priėmė teismas ir kuris įsiteisėjo, vykdymu.
- 48 Iš Švedijos vyriausybės Teisingumo Teismui pateiktos medžiagos matyti, kad galutinį sprendimą išduoti Europos arešto orderį turi priimti pagrindinėje byloje nagrinėjama policijos įstaiga, o ne teisminė institucija.
- 49 Viena vertus, ši policijos įstaiga išduoda Europos arešto orderį ne teisėjo, kuris priėmė nuosprendį dėl laisvės atėmimo bausmės, prašymu, bet laisvės atėmimo įstaigų prašymu.
- 50 Kita vertus, pagrindinėje byloje nagrinėjama policijos įstaiga turi diskreciją dėl Europos arešto orderio išdavimo, nes ji yra vienintelė įstaiga, turinti kompetenciją patikrinti, ar įvykdytos šio išdavimo sąlygos, numatytos Pagrindų sprendime, ir įvertinusi įvairius, įskaitant suinteresuotojo asmens, interesus nuspręsti, ar šis išdavimas yra proporcinga priemonė.
- 51 Remiantis Švedijos vyriausybės Teisingumo Teismui pateikta informacija, šiai diskrecijai nėra taikoma teisminė kontrolė.

52 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pirmuosius tris klausimus reikia atsakyti taip: Pagrindų sprendimo 6 straipsnio 1 dalyje vartojama sąvoka „teisminė institucija“ yra savarankiška Sąjungos teisės sąvoka ir šio 6 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad policijos įstaigos, kaip antai Švedijos policijos generalinio direktorato, neapima sąvoka „išduodančioji teisminė institucija“, kaip ji suprantama pagal tą nuostatą, todėl jos išduoto Europos arešto orderio, siekiant įvykdyti nuosprendį dėl laisvės atėmimo bausmės, negalima laikyti „teisiniu sprendimu“, kaip tai suprantama pagal Pagrindų sprendimo 1 straipsnio 1 dalį.

Dėl ketvirtąjo klausimo

53 Atsižvelgiant į atsakymą, pateiktą į pirmuosius tris klausimus, nereikia atsakyti į ketvirtąjį klausimą.

Dėl šio sprendimo poveikio laiko atžvilgiu ribojimo

54 Per posėdį Nyderlandų vyriausybė ir Europos Komisija paprašė Teisingumo Teismo apriboti šio sprendimo poveikį laiko atžvilgiu, jei Teisingumo Teismas nuspręstų, kad policijos įstaigos, kaip antai Švedijos policijos generalinio direktorato, neapima sąvoka „teisminė institucija“, kaip tai suprantama pagal Pagrindų sprendimo 6 straipsnio 1 dalį. Iš esmės jos rėmėsi pasekmėmis, kurių šis sprendimas galėtų turėti byloms, kur Europos arešto orderį išdavė institucija, kuri nėra „teisminė institucija“, kaip tai suprantama pagal tą nuostatą.

55 Šiuo aspektu primintina, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką Sąjungos teisės normos išaiškinimu, kurį Teisingumo Teismas pateikia vykdydamas pagal SESV 267 straipsnį jam suteiktus įgaliojimus, paaiškinama ir patikslinama šios normos reikšmė ir apimtis, kaip ji turi arba turėjo būti suprasta ir taikoma nuo įsigaliojimo momento. Vadinasi, taip išaiškinta norma gali ir turi būti teismo taikoma tiems teisiniams santykiams, kurie atsirado ir buvo užmegzti prieš paskelbiant sprendimą dėl prašymo išaiškinti, jei, be to, įvykdytos sąlygos, leidžiančios kompetentinguose teismuose pareikšti ieškinį dėl šios normos taikymo (2014 m. rugsėjo 17 d. Sprendimo *Liivimaa Lihaveis*, C-562/12, EU:C:2014:2229, 80 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

56 Taigi Teisingumo Teismas tik išimtiniais atvejais ir taikydamas bendrąjį teisinio saugumo principą, kuris yra Sąjungos teisės sistemos dalis, gali apriboti visų suinteresuotųjų asmenų galimybę remtis jo išaiškinta norma ginčijant sąžiningumu grindžiamus teisinius santykius. Kad būtų galima nuspręsti dėl tokio apribojimo, turi būti tenkinami du esminiai kriterijai, t. y. suinteresuotųjų asmenų sąžiningumas ir didelių sunkumų rizika (2014 m. vasario 27 d. Sprendimo *Transportes Jordi Besora*, C-82/12, EU:C:2014:108, 41 punktas ir 2016 m. rugsėjo 22 d. Sprendimo *Microsoft Mobile Sales International ir kt.*, C-110/15, EU:C:2016:717, 60 punktas).

57 Nagrinėjamu atveju, be kita ko, iš 2008 m. spalio 21 d. Tarybos vertinimo ataskaitos, minėtos šio sprendimo 13 punkte, matyti, kad Taryba anksčiau kritikavo tai, kad Europos arešto orderius išduoda pagrindinėje byloje nagrinėjama policijos įstaiga, ir teigė kad tai nesuderinama su „teisminės institucijos“ paskyrimo reikalavimu. Tokiomis aplinkybėmis nėra pagrindo teigti, kad Švedijos Karalystė buvo skatinama imtis Sąjungos teisės neatitinkančių veiksmų dėl objektyvaus ir didelio netikrumo, susijusio su Sąjungos teisės nuostatų apimtimi.

58 Esant tokioms aplinkybėms, nereikia riboti šio sprendimo poveikio laiko atžvilgiu.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 59 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

Sąvoka „teisminė institucija“, kaip ji suprantama pagal 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimo 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos, iš dalies pakeisto 2009 m. vasario 26 d. Tarybos pamatiniu sprendimu 2009/299/TVR, 6 straipsnio 1 dalį, yra savarankiška Sąjungos teisės sąvoka ir šio 6 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad policijos įstaigos, kaip antai *Rikspolisstyrelsen* (Nacionalinės policijos generalinis direktoratas, Švedija), neapima sąvoka „išduodančioji teisminė institucija“, kaip ji suprantama pagal to 6 straipsnio 1 dalį, todėl jos išduoto Europos arešto orderio, siekiant įvykdyti nuosprendį dėl laisvės atėmimo bausmės, negalima laikyti „teisiniu sprendimu“, kaip tai suprantama pagal Pagrindų sprendimo 2002/584, iš dalies pakeisto Pamatiniu sprendimu 2009/299, 1 straipsnio 1 dalį.

Parašai.